

ปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช 2558

: ศึกษาเฉพาะกรณีโรคติดต่อโควิด-19 (COVID-19)¹

สร้อยลักษณ์ สมณี²

ในปัจจุบันทั่วโลกมีการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตรายอย่างร้ายแรงคือโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 ซึ่งโรคติดตอดังกล่าวนี้เกิดจากประเทศจีนหลังจากทางการจีนยืนยันว่าเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 เกิดการระบาดของเชื้อสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่นของจีนซึ่งมีประชากรในเมืองอู่ฮั่นประมาณ 11,000,000 คนเมื่อประเทศจีนนำตัวอย่างเชื้อโควิด-19 จากคนไข้ไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการจีนและองค์การอนามัยโลกระบุว่าโควิด-19 ชนิดนี้คือเชื้อโคโรนาซึ่งก่อนหน้านี้โคโรนาเป็นไวรัสที่ถูกค้นพบครั้งแรกในปี ค.ศ. 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใดแต่เป็นเชื้อไวรัสที่สามารถติดได้ทั้งมนุษย์และสัตว์ซึ่งปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้วจำนวนทั้งหมด 6 สายพันธุ์ส่วนสายพันธุ์ที่ระบาดอยู่ในขณะนี้คือสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยถูกค้นพบมาก่อนคือสายพันธุ์ที่ 7 จึงถูกเรียกว่าเป็นไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 จากสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีเชื้อโควิด-19 นับว่าปัญหามีบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคติดต่อที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 และการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 พบว่ามีปัญหาดังนี้

ปัญหาประการแรกปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจในการแยกกักกันหรือคุมไว้สังเกตแก่บุคคลที่เป็นโรคติดต่อผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นหรือเป็นผู้ที่สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะซึ่งในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ไม่ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าบุคคลผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อเป็นบุคคลใดบ้างเมื่อพิจารณาจากบุคคลที่กลับจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือกลับมาจากพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น สนามมวย ลุมพินี ถ้าถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคก็สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวเป็นการกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนดังนั้นในการจะใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช 2558: ศึกษาเฉพาะกรณีโรคติดต่อโควิด-19 (COVID-19) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (บางนา) คณะนิเทศศาสตรมหาวิทยาลัษรณำแห่ง

โรคติดต่ออื่นจะใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคอย่างเดียวนั้นไม่ได้จะต้องมีข้อเท็จจริงที่แสดงโดยชัดแจ้งและมีความน่าเชื่อถือว่าบุคคลดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อจริงฉะนั้นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคโดยไม่มีการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงให้แน่ชัดแล้วมีการแยกกักกันหรือคุมไว้สังเกตแก่บุคคลดังกล่าวจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปและการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่ออื่นต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมมิใช่ใช้อำนาจที่มีอยู่สั่งแยกกักกันคุมไว้สังเกตอย่างไม่มีจำกัด

ปัญหาประการที่สองเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 ทำให้บุคลากรทางการแพทย์เสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้นซึ่งในกรณีบุคคลใดกับจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือจนใกล้ชิดกับผู้ป่วยเมื่อไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลการที่คนไม่แจ้งให้บุคลากรทางการแพทย์ผู้ทำการรักษาทราบถึงประวัติการเดินทางหรือข้อมูลที่สำคัญหรือมีการแจ้งข้อมูลดังกล่าวนั้นแต่เป็นการแจ้งข้อมูลต่อบุคลากรทางการแพทย์ทำให้บุคลากรทางการแพทย์ไม่ทราบถึงข้อมูลและไม่มีมาตรการในการป้องกันไว้ล่วงหน้าทำให้บุคลากรทางการแพทย์โรคติดต่อได้และส่งผลให้พยาบาลขาดบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งการไม่แจ้งต่อแพทย์หรือเป็นการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จเป็นการกระทำโดยประมาทเมื่อพิจารณาจากการกระทำแล้วถ้าไม่เกิดผลคือได้รับอันตรายแก่กายหรือชีวิตจะนำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ไม่ได้และเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ก็ไม่มีการบัญญัติไว้ว่าให้การกระทำความดังกล่าวนั้นเป็นความผิดและการกระทำที่ไม่แจ้งหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จถ้ามีการกระทำโดยจงใจให้เป็นการแพร่เชื้อก็สามารถลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้แต่ก็ควรมีการบัญญัติกฎหมายไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจงใจกระทำการแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับการควบคุมโรคติดต่อในปัจจุบัน

ปัญหาประการที่สามเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อในขนส่งสาธารณะการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 สามารถแพร่กระจายได้ง่ายเพราะสามารถติดต่อกันได้โดยการหายใจเข้าไปก็สามารถติดโรคกันได้ดังนั้นในการเดินทางโดยใช้ขนส่งสาธารณะในประเทศไทยซึ่งมีจำนวนประชากรใช้เป็นจำนวนมากด้วยสภาพของเศรษฐกิจและสังคมทำให้เกิดความแออัดจนมีการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออย่างรวดเร็วในขนส่งสาธารณะซึ่งการจะใช้มาตรการในการระงับไม่ให้ขนส่งสาธารณะในไทยเลยไม่สามารถจะทำได้เพราะสภาพเศรษฐกิจของไทยอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมดังนั้นในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โควิด-19 นั้นการใช้ขนส่งสาธารณะควรมีมาตรการในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โควิด-19 บัญญัติมาตรการขึ้นมาเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อซึ่งเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อไม่มีการกำหนดถึงมาตรการดังกล่าวไว้เลยดังนั้นเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อควรมีมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อในขนส่งสาธารณะ

ปัญหาประการที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลัง เลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โควิด-19 การแพร่กระจายของโรคติดต่อ โควิด-19 สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและง่ายซึ่งการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลังเลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดนั้นสามารถทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ถ้าการกระทำดังกล่าวกระทำโดยไม่มีมาตรการและไม่ได้รับอนุญาตซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นควรจะทำโดยมีความรัดกุมและกระทำโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนเมื่อเราพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งและการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ชาติหลังเลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดไว้เลยและเมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติ วัตถุอันตรายพ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์พ.ศ. 2563 ก็ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีได้เพราะพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายพ.ศ. 2558 นั้นใช้บังคับกับวัตถุที่เป็นสารเคมีเช่นกรดฟอสฟอริก ซึ่งเป็นสารที่ใช้กับขาม่าแมลงแต่เนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลังเลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดนั้นไม่มีการบัญญัติไว้ส่วนพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์พ.ศ. 2563 นั้นเป็นการควบคุมตัวเชื้อโรคควบคุมครองถึงตัวเชื้อโรคโดยไม่ให้บุคคลใดนำเชื้อโรคไปใช้ในการทำให้เกิดความไม่สงบสุขเช่นการใช้เชื้อโรคในการทำอาวุธจึงไม่สามารถนำมาใช้กับกรณีการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ศาสตร์หลังเลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดซึ่งจะไม่มีมาตรการกำหนดไว้ว่าจะทำให้การเคลื่อนย้ายหรือการขนส่งทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคติดต่อได้

จากการศึกษา วิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเน้นบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อคือพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ

โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

1.1 เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลที่เดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่ให้อถือว่าเป็นบุคคลผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อโดยบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 34 ทวิโดยนำหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมาใช้

มาตรา 34 ทวิ บุคคลใดจะเป็นผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อให้พิจารณาดังต่อไปนี้

(1) เป็นบุคคลที่เดินทางมาจากหรือไปยังพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

(2) เป็นบุคคลที่เดินทางมาจากหรือไปยังพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

จะถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อหรือไม่ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติการเดินทางประวัติการรักษาพยาบาล ให้ชี้แจงซึ่งจะสอบถามข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ต้องกระทำโดยเปิดเผยและให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจัดให้มีการตรวจโรค

กรณีที่มีการตรวจพบเชื้อในทันทีให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคแจ้งให้ผู้ป่วยทราบถึงการตรวจพบเชื้อแจ้งให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแยกกัก กักกัน คลุมไว้สังเกตและแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาในการแยกกัก กักกัน หรือคลุมไว้สังเกตต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาในการรักษาโรคติดต่อตามที่แพทย์ได้กำหนดไว้

กรณีที่ไม่ได้ตรวจพบเชื้อในทันทีให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งให้บุคคลดังกล่าว ทราบถึงผลของการตรวจ แจ้งให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแยกกัก กักกัน คลุมไว้สังเกตและแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาในการแยกกักกักกันหรือคลุมไว้สังเกตโดยไม่เกินกำหนดระยะเวลา 14 วัน

หากบุคคลดังกล่าวมีข้อโต้แย้งคัดค้านสามารถโต้แย้งคัดค้านได้ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อโดยนำหลักฐานที่ชัดเจนมาแสดง

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีหน้าที่แจ้ง ต่อบุคลากรทางการแพทย์

โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลที่ไปพบบุคลากรทางการแพทย์มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์โดยเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 มาตรา 31 ทวิ

เป็นกรณีที่บุคคล ไม่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อบุคลากรทางการแพทย์ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาทโดยไม่จำเป็นต้องมีผลเกิดขึ้นก็ต้องรับผิดชอบ

มาตรา 31 ทวิ กรณีบุคคลใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่บุคลากรทางการแพทย์โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นผู้ใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการจงใจแพร่เชื้อโรคแก่บุคลากรทางการแพทย์โดยลงโทษผู้กระทำการอันเป็นการแพร่เชื้อโรคโดยนำกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา มาปรับใช้ที่ทำผิดดังกล่าวจะเป็นความผิดฐานประทุษร้ายผู้อื่น

มาตรา 31 ตรี การกระทำอันเป็นการจงใจที่จะแพร่เชื้อโรคให้ถือว่าเป็นความผิดฐานประทุษร้ายผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 31 จัตวา ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 31 ทวิหรือมาตรา 31 ตรีเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทถึงแก่ความตายต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

3. ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อโควิด-19 ในขนส่งสาธารณะ

โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

3.1 ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อเกี่ยวกับมาตรการในการให้บริการขนส่งสาธารณะ โดยบัญญัติมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 ราชประสงค์ โดยนำหลัก Maximum security และ Minimum interfere โดยบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 40 ทวิ

มาตรา 40 ทวิ ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้ขนส่งสาธารณะดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีมาตรการในการทำความสะอาดยานพาหนะและสถานที่ให้บริการอย่างสม่ำเสมอโดยทำความสะอาดทุก 30 นาที
- (2) กำหนดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคติดต่อกรณีเจ้าหน้าที่ติดต่อกับผู้ใช้บริการ
- (3) จัดให้มีแอลกอฮอล์ให้บริการ
- (4) มีการตรวจคัดกรองผู้โดยสารก่อนเข้าใช้บริการขนส่งสาธารณะ
- (5) ผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ใช้บริการ
- (6) จัดที่นั่งโดยมีการเว้นระยะห่างอย่างเหมาะสม

4. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โควิด-19

โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

4.1 ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ. ศ. 2558 เกี่ยวกับการการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อพ. ศ. 2558 ในมาตรา 40 ตรี

มาตรา 40 ตรี ในการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อการเคลื่อนย้ายหรือการขนส่ง ซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆของเลือด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) การดำเนินการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายต้องกระทำโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญชาญ
- (2) การดำเนินการขนส่งต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมโรคติดต่อ
- (3) การดำเนินการเคลื่อนย้ายและการขนส่งต้องกระทำโดยบริษัทที่ได้รับอนุญาตในการขนส่ง

มาตรา 40 จัตวา วิธีการเคลื่อนย้ายหรือขนส่งซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) วัสดุที่ใช้ในการบรรจุต้องเขียนรายละเอียดไว้ให้ชัดเจนซึ่งชื่อของผู้ป่วยชนิดและวันเดือนปี
- (2) นำวัสดุใส่ถุงซิปล็อค 3 ชั้นแล้วใส่ในกระป๋องที่แข็งแรงป้องกันการรั่วไหลและปิดฝาให้สนิทโดยกระป๋องที่ใส่นั้นมีขนาดใหญ่พอที่จะใส่วัตถุตัวอย่างและสามารถทนแรงกระแทกได้และให้มีการพ่นฆ่าเชื้อ
- (3) นำกระป๋องใส่ลงในกล่องโฟมที่มีคุณสมบัติลดแรงกระแทก
- (4) รักษาความเย็นให้อยู่ในอุณหภูมิ 4 ถึง 8 องศา

- (5) เอกสารในการแสดงรายละเอียดควรปิดไว้ด้านนอกไม่ควรใส่ด้านในเพื่อลดการปนเปื้อนของเชื้อโรคในเอกสาร
- (6) ด้านนอกของกล่องแสดงสัญลักษณ์อันตรายตามแบบสากลทั้งข้อความเตือนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข,แนวทางการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 กรณีโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 (กรุงเทพมหานคร:กรมควบคุมโรคกองกฎหมาย,2563), หน้า4-5.

แพทย์โรคติดต่อและระบาดวิทยาคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล,“ความรู้พื้นฐาน COVID-19 ตอนที่ 1 (23 มีนาคม 2563) หน้า6-8.

มหาวิทยาลัยมหิดล ความรู้พื้นฐาน COVID-19 ตอนที่ 1 (23 มีนาคม 2563) หน้า3-4

มาตรการป้องกันไวรัสโคโรนา-19 กับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน”,หน้า 1-

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์อมร ลิลารักษ์/, “ความรู้ของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่สำหรับแพทย์,/หน้า1-5